

Szanowni Państwo,

wejście w życie **Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 roku, w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela** zrodziło wiele pytań i niejasności dotyczących organizacji studiów I i II stopnia na kierunkach prowadzonych w UMCS i przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela.

W związku z trudnościami w interpretowaniu treści zawartych w w/w rozporządzeniu zwróciliśmy się 22 stycznia 2012 r. do osoby bezpośrednio odpowiadającej za przygotowanie w/w rozporządzenia, tj. do p. Ewy Sieczek, kierującej Departamentem Nadzoru i Organizacji Szkolnictwa Wyższego w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Warszawie, z prośbą o udzielenie odpowiedzi na nurtujące nas pytania.

Odpowiedzi na pytania uzyskaliśmy ostatecznie 6 marca 2012 r.

Poniżej przedstawiam Państwu nasze wątpliwości i resortowe wyjaśnienia (**kolor czerwony**):

1. Rozporządzenie wchodzi w życie **po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia**. Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 7 września 2004 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli (Dz. U. Nr 207, poz. 2110), **które utraciło moc z dniem 1 października 2011 r.** w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 84, poz. 455 i Nr 112, poz. 654).

Czy to oznacza, że programy studiów obejmujące kształcenie nauczycieli, a uruchomione 1 października 2011 r., należy w semestrze letnim r. akad. 2011/2012 dostosować do nowej regulacji prawnej?

Ad. 1. Zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw „studenci przyjęci na studia przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy oraz w roku akademickim 2011/2012 studiują według programów opracowanych na podstawie dotychczasowych przepisów do końca okresu studiów przewidzianego w programie i planie studiów.”

2. Kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela w zakresie nauczania pierwszego przedmiotu (prowadzenia zajęć) będzie prowadzone w ramach **trzech modułów obowiązkowych** (modułu 1, 2 i 3), obejmujących przygotowanie w zakresie merytorycznym do nauczania pierwszego przedmiotu, przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne i przygotowanie w zakresie dydaktycznym.

W związku z tym jak należy rozumieć charakterystykę modułu 1, akapit 1 (str.6 rozporządzenia), który dotyczy przygotowania merytorycznego w ramach edukacji wczesnoszkolnej. Czy kształcenie np. na kierunkach filologicznych (naukę języka obcego można rozpocząć w przedszkolu) ma być uzupełnione o edukację wczesnoszkolną?

Ad. 2 W opinii Ministerstwa w przypadku nauczycieli, którzy w trakcie studiów pierwszego stopnia uzyskują przygotowanie do nauczania w przedszkolu i na pierwszym etapie edukacyjnym przedmiotu, który nie jest nauczany w systemie edukacji zintegrowanej, nie ma konieczności zapewnienia im przygotowania w zakresie podstawy programowej w edukacji zintegrowanej.

3. **Czy moduł 1 obejmuje liczbę punktów ECTS wymaganą dla kierunku, czyli np. nie mniej niż 180 punktów ECTS (przy studiach trwających 6 semestrów), czy moduły 1, 2 i 3 mają łącznie składać się na liczbę punktów nie mniejszą niż 180, czy może moduł 2 i 3 należy rozumieć jako ponad 180 punktów ECTS, tj. 180+10+15?**

Ad. 3 Program kształcenia studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela winien przewidywać liczbę punktów ECTS zgodną z art. 164a ust. 2 ustawy, w tym liczbę punktów ECTS (oraz godzin zajęć) przewidzianą dla modułów 1, 2 i 3.

4. Rozporządzenie w części I, ust.3, dotyczący realizacji modułów kształcenia, nie zawiera podziału na poziomy studiów. **Czy to oznacza, że podana liczba godzin i punktów ECTS dla modułu 2 i 3 dotyczy studiów I stopnia, czy może jednolitych magisterskich, czy I i II stopnia łącznie? Czy podaną liczbę godzin i punktów ECTS należy odpowiednio pomniejszyć (dla studiów na jednym poziomie), np. dzieląc przez 4 (biorąc pod uwagę 4 etapy edukacyjne), czy może podwoić w przypadku kształcenia na studiach I i dalej II stopnia?**

Ad. 4. Podana liczba godzin zajęć i punktów ECTS dla drugiego i trzeciego modułu kształcenia obowiązuje w przypadku ich realizacji na każdym poziomie studiów. Np. przygotowanie w zakresie psychologiczno-pedagogicznym do nauczania na określonym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych na studiach pierwszego stopnia dotyczy nauczania w przedszkolu i szkole podstawowej i obejmuje 60 godzin zajęć, zaś na studiach drugiego stopnia - do pozostałych etapów edukacyjnych i również obejmuje 60 godzin zajęć.

W przypadku przygotowania w zakresie pierwszego komponentu modułu 2 i 3 (ogólne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne oraz podstawy dydaktyki) absolwentowi studiów pierwszego stopnia, który uzyskał już efekty kształcenia w tym zakresie, uczelnia może je uznać na poczet studiów drugiego stopnia. W takim przypadku absolwentowi uznaje się liczbę punktów ECTS przypisaną ww. komponentom zgodnie z programem kształcenia obowiązującym w uczelni.

Poniżej przedstawiamy Państwu sugestię dr Alicji Snoch-Pawłowskiej, dotyczącej podziału godzin i punktów w programie studiów „nauczycielskich”, zaakceptowaną przez MNiSW:

		Komponenty modułu	Nazwa przedmiotu	Studia I stopnia		Razem		Studia II stopnia		Razem	
				Godz	ECTS	ECTS	ECTS	Godz	ECTS	Godz	ECTS
Moduł 2	1	Ogólne przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne	Psychologia	45	2	90	10			-	6
			Pedagogika	45	2						
	2	Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne do nauczania na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych	Psychologia etapów edukacyjnych	30	2	60		30	2	60	
			Pedagogika etapów edukacyjnych	30	2			30	2		
	3	Praktyka	Praktyka ogólnopedagogiczna	(30)	2	(30)		(30)	2	(30)	
Moduł 3	1	Podstawy dydaktyki	Podstawy dydaktyki	30	2	30	15			-	13
	2	Dydaktyka przedmiotu na danym etapie edukacyjnym lub etapach edukacyjnych	Metodyka przedmiotowa	90	7	90		90	7	90	
	3	Praktyka	Praktyka metodyczno-przedmiotowa	(120)	6	(120)		(120)	6	(120)	
						270	25			150	19
			Język obcy	Zgodnie z KRK				Zgodnie z KRK			
			Technologia informacyjna	30				-	-		
			Emisja głosu	30				-	-		
			BHP	Zaliczenie szkolenia				-	-		

Uwaga!

Programy studiów II stopnia (zgodnie z interpretacją MNiSW) mogą nie obejmować w/w komponentów z modułu 2 i 3, jak również mogą nie obejmować technologii informacyjnej i emisji głosu (w przypadku, gdy student realizował te przedmioty na studiach I stopnia).

Kierunkowe efekty kształcenia, zdefiniowane dla programów studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela na studiach II stopnia, muszą obejmować również efekty

kształcenia realizowane przez wspomniane wyżej moduły. Zapis dotyczący liczby godzin i punktów ECTS, przypisanych w/w przedmiotom a pominiętym na studiach II stopnia, musi znaleźć się w suplemencie do dyplomu absolwenta studiów II stopnia. W innym wypadku nasi absolwenci nie spełnialiby standardów.

5. Jak należy rozumieć sugerowane treści kształcenia w module 2? Czy 90 godzin ogólnego przygotowania psychologiczno - pedagogicznego należy podzielić po 45 godzin dla treści psychologicznych i 45 godzin dla treści pedagogicznych, a może 30 + 60 lub 40 + 50?

Ad. 5 Uczelnie samodzielnie określają sposób realizacji treści kształcenia określonych dla pierwszego komponentu drugiego modułu, w tym podział liczby godzin zajęć, w taki sposób, by absolwent studiów osiągnął efekty kształcenia określone w rozporządzeniu.

6. Jak należy dzielić podaną liczbę godzin i punktów ECTS w module 2 i 3, aby student opanował wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne wymagane w zawodzie nauczyciela dla każdego etapu edukacyjnego? Czy podana liczba godzin i punktów ECTS w module 2 i 3 dotyczy jednego etapu edukacyjnego czy wszystkich?

Ad. 6
Podana liczba godzin i punktów ECTS w komponencie 2 i 3 modułów 2 i 3 stanowi liczbę minimalną i zgodnie z rozporządzeniem dotyczy „etapu edukacyjnego lub etapów edukacyjnych.”

7. Jak zorganizować kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela w przypadku kierunków np. chemia, fizyka, geografia itp., które nie są w podstawach programowych szkół podstawowych? Jeżeli całość kształcenia będziemy organizować wyłącznie na studiach II stopnia to opanowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych wymaganych w zawodzie nauczyciela danego przedmiotu dla każdego etapu edukacyjnego oraz wymaganej liczby godzin praktyk stanie się niemożliwe do zrealizowania w ciągu (zakładając) czterech semestrów!

Ad. 7
Brak odpowiedzi

8. Moduł 4 i 5 są proponowane w projekcie jako moduły fakultatywne. Jak należy traktować termin „fakultatywny”? Czy należy rozumieć, że wybór Modułu 4 lub 5 zależy tylko od preferencji studenta - kandydata na nauczyciela jednego lub dwóch przedmiotów? Czy sugerowana fakultatywność należy rozumieć jako wybór zestawu: Moduł 1, 2, 3 oraz 4 lub Moduł 1, 2, 3 oraz 5? Czy wybór przez studenta Modułu 4 lub 5 będzie płatny w związku z wprowadzoną płatnością za drugi kierunek studiów?

Ad. 8 Fakultatywność oznacza w tym przypadku, iż warunkiem niezbędnym uzyskania przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela jest realizacja modułów 1-3. Dodatkowy moduł może być integralną częścią programu danych studiów, może być też oferowany jako dodatkowa specjalność wykraczająca poza podstawowy program studiów.

9. Czy wprowadzenie fakultatywnego modułu 5 eliminuje kształcenie na kierunku: pedagogika specjalna? Jaki będzie „stopień ważności wykształcenia” absolwentów w/w kierunku i osób, które wybrały moduł 5 jako fakultatywny?

Ad. 9 Uczelnia może oferować na kierunku pedagogika specjalna np. studia przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela w przedszkolu (edukacja przedszkolna) oraz do nauczania w klasach I -

III szkoły podstawowej i obejmujące także moduł V, jednakże program studiów musi obejmować realizację modułów 1-3 dla ww. etapów edukacyjnych.

Uwaga!

Kształcenie nauczycieli powinno być prowadzone w ramach **studiów o profilu praktycznym**, z wykorzystaniem **wszystkich efektów przewidzianych w standardach kształcenia nauczycieli**, tzn. efekty dotyczące kształcenia nauczycieli powinny znaleźć się **wśród efektów kierunkowych**, przygotowywanych przez jednostkę dla danego kierunku. Ostatecznie wszystkie efekty kierunkowe zostaną umieszczone w suplemencie do dyplomu naszego absolwenta. Brak efektów dotyczących kształcenia nauczycieli może spowodować **nieuznanie** wykształcenia zawodowego, nauczycielskiego, absolwenta kierunku.

W przypadku dalszych pytań i niejasności proszę o bezpośredni kontakt telefoniczny lub mailowy.

Z wyrazami szacunku

dr Beata Kasperowicz-Stążka
Pełnomocnik Rektora UMCS
ds. Jakości Kształcenia